

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

55. заседание

Четвъртъкъ, 20 февруарий 1941 г.

(Открито въ 16 ч. 47 м.)

Председателствували: подпредседателитъ Никола Захариевъ и Димитъръ Пешевъ.
Секретари: Атанасъ Цвѣтковъ и Георги Михайловъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Говорили: д-ръ Н. Минковъ	1528
Отпуски	1527	А. Сивиневъ	1529
Питане	1527	Н. Василевъ	1529
Предложения	1527	М-ръ Сл. Загоревъ	1529
Законопроекти	1527		
По дневния редъ:		2. За Държавното желѣзнопѣтно училище. (Второ четене)	1533
Предложение за одобрение XX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 февруарий 1941 г., протоколъ № 21, относно освобождаването отъ акцизъ тиретата отъ изкуствени кѣсовлакнести предивни материали и отъ такива отъ смѣсъ съ естествена вълна. (Приемане)	1527	3. За Държавното телеграфопошенско училище. (Второ четене)	1535
Законопроекти: 1. За Институтъ за обществено осигуряване. (Второ четене)	1528	4. За уреждане недвижимата собственостъ въ земи, присъединени къмъ царството 1913-1915 г. (Първо четене)	1536
		Говорили: Д. Андреевъ	1538
		Т. Новаковъ	1539
		М-ръ В. Митакъ	1539
		Дневенъ редъ за следващото заседание	1540

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Пристигватъ нужниятъ брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ народнитъ представители: Александъръ Загоревъ, Ангелъ Стояновъ, Борисъ Поповъ, Дончо Узуновъ, Жико Струнѣевъ, Иванъ Петровъ Недѣлковъ, Коста Божиловъ, Маринъ Грозевъ, Маринъ Тютюндѣевъ, Николай Султановъ, д-ръ Петъръ Кѣосеивановъ, Светославъ Славовъ, Симеонъ Кировъ, Таско Стоилковъ и Христо Статевъ)

Имамъ да ви направя следнитъ съобщения.

Председателството е разрешило отпущъ на следнитъ г-да народни представители:

Георги Кендеровъ — 1 день;
Светославъ Славовъ — 2 дена;
Д-ръ Николай Николаевъ — 2 дена;
Александъръ Загоревъ — 2 дена;
Ангелъ Стояновъ — 2 дена;
Дончо Узуновъ — 2 дена;
Коста Божиловъ — 2 дена, и
Д-ръ Петъръ Шишковъ — 4 дни.

Постѣпило е питане до г-на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве отъ народния представителъ г-нъ Стефанъ Статевъ по въпроса за лѣкарствоснабдяването и аптечния въпросъ.

Питането ще бѣде изпратено на г-на министра за отговоръ.

Постѣпили сѣ:

Отъ Министерството на финанситъ — предложение за разрешаване износа на 70 кгр. старъ бакъръ;

Отъ сѣщото министерство — законопроектъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за общинския налогъ;

Отъ Министерството на войната — законопроектъ за измѣнение на закона за военнитъ сили на царство България.

Постѣпилитъ предложения и законопроекти сѣ раздадени на г-да народнитъ представители и ще бѣдатъ поставени на дневенъ редъ.

Минаваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Одобрение проекторешението за одобрение на XXII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 февруарий 1941 г., протоколъ № 21, относно освобождаването отъ акцизъ тиретата, добивани отъ изкуствени кѣсовлакнести предивни материали и отъ такива въ смѣсъ съ естествена вълна.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ д-ръ Георги Липовански: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение XXII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 февруарий 1941 г., протоколъ № 21, относно освобождаването отъ акцизъ на тиретата, добивани отъ изкуствени кѣсовлакнести предивни материали и отъ такива въ смѣсъ съ естествена вълна.

Г-да народни представители! Съгласно чл. 299 на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, всички видове мѣстни и чуждестранни тирета, които служатъ за бродирание, плетене и пр., се облагатъ съ акцизъ по 20 л. на килограмъ. Такива тирета се произвеждаха предимно отъ памучни прежди, защото кѣсовлакнеститъ изкуствени предивни материали се облагаха съ отдѣленъ акцизъ по 60 л. на килограмъ.

Следъ влизането въ сила втората допълнителна спогодба къмъ българо-германския договоръ за търговия и мореплаване (15 декемврий 1939 г.) кѣсовлакнеститъ изкуствени предивни материали, както и преждитъ отъ тѣхъ, се облагатъ като памукъ и преджитъ му, поради което обложитъ,

по 60 л. акциз на килограм за кжсовлакнеститъ изкуствени предивни материали се отменен.

При това положение въ страната започнаха да се приготвяват тирета от кжсовлакнесте изкуствени предивни материали или от такива въ смѣсъ съ естествена вълна. Така произвежданитъ тирета следва да се облагатъ съ акцизъ по 20 л. на килограмъ, а на фабрикийт (предачини), които ги произвеждатъ, трѣбва да се постави държавенъ контролъ, защото сѣщитѣ се произвеждатъ само въ вълненитъ предачини, които не подлежатъ на държавенъ контролъ, защото не произвеждаха досега стоки, облагаеми съ акцизъ. Фабрикийт които произвеждатъ такива тирета, ще трѣбва да се приспособятъ къмъ изискванията на наредбата-законъ за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ. Всичко това ще поскъпи цената на тия тирета, поради което сѣщитѣ нѣма да бждатъ търсени, а отъ интересъ на народното стопанство е сѣщитѣ да бждатъ замѣстители на естествената вълна, за да бжде икономисвана сѣщата за други цели.

За избѣгване на това и да се достигне целта, за която се допуща и въведе задължително смѣсането на естествената вълна съ изкуствени предивни материали, следва да се освободятъ отъ акцизъ произвежданитъ въ страната отъ изкуствени предивни материали или отъ такива въ смѣсъ съ естествена вълна тирета.

Като имате предвидъ гореизложеното, имамъ честъ да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате презъ текущата сесия настоящето проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

За одобрение на XXII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 февруарий 1941 г., протоколъ № 21, относно освобождаването отъ акцизъ тиретата, добивани отъ изкуствени кжсовлакнесте предивни материали и отъ такива въ смѣсъ съ естествена вълна.

Одобрава се XXII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 февруарий 1941 г., протоколъ № 21, което гласи:

Освобождаватъ се отъ облагане съ акцизъ 20 л. на килограмъ тиретата, добити отъ изкуствени кжсовлакнесте предивни материали или отъ такива въ смѣсъ съ естествена вълна.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ проекторешението за одобрение на XXII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 февруарий 1941 г., протоколъ № 21, относно освобождаването отъ акцизъ тиретата, добивани отъ изкуствени кжсовлакнесте предивни материали и отъ такива въ смѣсъ съ естествена вълна, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за Институтъ за обществено осигуряване.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за Институтъ за обществено осигуряване.

Глава I.

Общи положения.

Чл. 1. Основава се Институтъ за обществено осигуряване, който извършва осигуряването по законитъ: за общественитъ осигуровки, за осигуряване на умственитъ работници и за осигуряване на занаятчийт.

Освенъ гореизброенитъ осигуровки, къмъ Института за обществено осигуряване могатъ да бждатъ причислени съ специаленъ законъ и други обществени осигуровки въ страната.

Сѣдалището на Института за обществено осигуряване е въ София. Институтътъ е отдѣлна юридическа личностъ. Институтътъ може да има органи въ всички населени мѣста въ царството, където се окаже нужна.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: По чл. I отъ законопроекта е постигнато предложение отъ г-нъ д-ръ Никола Минковъ, съ което предлага, къмъ чл. I да се прибави следната нова втора алинея, като втората и третата алинеи станатъ респективно трета и четвърта: (Чете)

„На Института за обществено осигуряване се възлагатъ, следъ надлежно решение на Министерския съветъ, и следнитъ задачи:

1. Да поеме изцѣло дейността на застрахователния отдѣлъ на Българската земеделска и кооперативна банка;
2. Да въведе при себе си доброволнитъ осигуровки за всички български граждани. Тѣзи осигуровки могатъ да бждатъ сключени при всичкитъ държавни банки, тѣхнитъ клонове и агентури, както и при клоноветъ на Пощенската спестовна каса;

3. Да събере при себе си сѣществувашитъ осигурителни каси на държавнитъ и общински служители, съ запазване придобититъ права на досега осигуренитъ, и да организира за въ бждеще взаимнопомощта и задължителното осигуряване на всички държавни и общински служители“.

Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Съ предложението законопроекта за уреждане на Институтъ за обществено осигуряване се прави една стѣпка напредъ въ областта на нашата социална политика. Това, което бѣше старо въждеделение на нашето работничество и на всички радатели на нашата трудова политика, а именно грижитъ по защитата на труда и по контролата на трудовитъ закони да легнатъ изцѣло върху държавния бюджетъ, се напълно реализира съ тоя законопроектъ, защото, както ви е известно, досега бюджетътъ на Главната дирекция на труда и общественитъ осигуровки изцѣло лежеше върху осигурителнитъ фондове, които се събиратъ отъ работници и отъ работодатели. Отъ тая гледна точка, следователно, законопроекта за Институтъ за обществено осигуряване представлява, както казахъ и въ началото, стѣпка напредъ въ областта на нашата социална политика. Тази е първата заслуга на законопроекта.

Неговата втора заслуга е тази, че той поставя, както общественитъ осигуровки, така и създаденитъ напоследъкъ фондове за осигуряване на умственитъ работници и за осигуряване на занаятчийт въ една нова цѣлостна и смислена организация, събира тѣхнитъ фондове на едно мѣсто и дава възможностъ за една правилна и полезна пласментна политика.

Обаче, г-да народни представители, смѣтамъ, че това хубаво дѣло би могло да отиде още една стѣпка напредъ. И затова правя предложението си съ молба, ако то не бжде възприето отъ Народното събрание, поне да бжде полето това начинание и, както г-нъ министърътъ на търговията направи извъление въ комисията по Министерството на търговията, да бжде скоро сложено предъ народното представителство въ видъ на добре обмисленъ новъ законопроектъ.

Въпросътъ се касае, на първо мѣсто, за застрахователния отдѣлъ при Българската земеделска и кооперативна банка. Той трѣбва да мине въ Института за обществено осигуряване, който ще стане цѣлостенъ и здравъ институтъ за обществено осигуряване.

На второ мѣсто, г-да народни представители, касае се да се даде възможностъ на Института за обществено осигуряване да открие при себе си отдѣлъ за частноправно доброволно осигуряване. Съ това ние ще напразимъ една стѣпка напредъ къмъ реализиране на голѣмата идея за държавния монополъ на застрахователното дѣло въ страната. Нѣма да ви занимавамъ тукъ подробно съ тоя въпросъ. Позволете ми, обаче, да кажа мимоходомъ, че колкото повече осигуряването минава въ областта на публично-равнитъ грижи, толкова повече сж гарантирани интереситъ на самитъ осигурени. По този начинъ засега, чрезъ доброволното осигуряване, нѣма да се забранятъ сѣществувашитъ застрахователни дружества, но ще се постави на равна нога съ тѣхъ и държавниятъ застрахователенъ институтъ за доброволно осигуряване. И сигуренъ съмъ, че въ тази конкуренция постепенно, но сигурно ще се наложи безболезнено идеята за държавния монополъ на застрахователното дѣло.

Г-да народни представители! Тази идея е голѣма. Тя ще ни донесе поевтиняване на осигуровкитъ, тя ще ни донесе единъ по-голѣмъ моралъ, тя ще ни донесе една по-голѣма защита интереситъ на осигуренитъ, тя ще разшири обсега на самото осигуряване, защото държавата, безспорно, представлява по-голѣма сигурностъ и, най-важното, събранитъ резерви, събранитъ капитали, които днесъ застрахователнитъ дружества пласиратъ съ огледъ на своята политика само за рентабилностъ и за сигурностъ, ще бждатъ пласирани вече и съ огледъ на едно ново начало — обществена полезностъ. Трупатъ се стотици милиони, за да не кажа милиарди, левове, но вие виждате, че тѣзи стотици милиони лева се изразходватъ за постройка на джамии въ София, на грамадни хотели, театри и пр., когато всички тѣзи фондове,

управлявани от държавния институт, ще бъдат изразходвани и пласирани с оглед на голъми обществени начинания.

На трето място, г-да народни представители, смътам, че ще трябва да бъдат събрани на едно място всичките съществуващи осигурителни каси на държавните и общинските служители. Поставя се въпросът: тази идея представлява ли някаква опасност за онъзи, които сж осигурени? Бесспорно, г-да, тя не представлява абсолютно никаква опасност, още повече като се има предвид, че въ моето предложение, както е формулирано, изрично се казва, че се запазват придобитите права на членуващите днес задължително въ тѣзи осигурителни каси. Кои членуват там? Членуват държавните и общинските служители при различните професионални организации, по силата на закони и на наредби-законои. Чинувниците, сж задължителните вноски, които правят, съвсем нѣмат желанието и намерението да трупат капитали и фондове, за да поставяме днес въпроса, че ние изземаме тѣхните фондове. Всѣки от тѣх задължително отдѣля от своята заплата, за да може да придобие осигуровка, когато ще настѣпи осигурителният случай: прослужени години, уволнение, смъртъ. Тѣзи именно придобити права ще се запазят. Резервите, които ще бъдат събрани въ единъ цѣлостен фонд, ще бъдат пласирани не само сж огледъ на началата за доходност, за рентабилност и за сигурност, но и сж огледъ на една по-голѣма общополезност.

Г-да народни представители! Не трябва да смѣтаме, че едно подобно начинание ще нанесе ударъ на професионалните организации на държавните и общинските служители, защото осигуровките ще продължават да съществуват, безпечността ще продължава да съществува. И днес въ съзнанието на чиновниците стои мисълта, че тази осигуровка, която имат, не идва толкова по заслуга на отдѣлната организация, колкото идва по заслуга на единъ законъ, който е гласувала държавата. Следователно, въ това отношение нѣма да има абсолютно никаква промѣна. Но ще имаме въ всѣки случай едно голѣмо съкращение на разходите, една голѣма стегнатост въ организацията и, което е най-важно, една цѣлостна и смислена пласментна политика.

И най-после, г-да народни представители, поставя се въпросът не само за тѣзи, които днес сж чиновници, но и за онъзи, които утре ще дойдатъ. Чрезъ една подобна реформа ние ще поставимъ всички държавни и общински служители на еднаква нога, независимо отъ ведомството, въ което тѣ служатъ. Сѣ факта на постѣпването на служба въ една община или сѣ факта на постѣпването на служба въ което и да е държавно ведомство, автоматически се поражда и една осигуровка къмъ този фондъ.

Излагайки тѣзи мисли, азъ ви моля да приемете предложението ми, разбира се, при условие, че то ще бъде прието отъ г-на министъра. Ако г-нъ министърътъ не се съгласи предложението ми да бъде прието сега, азъ вървамъ, че той ще ни сезира сж единъ специаленъ законопроектъ по този въпросъ. (Ржкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Ангелъ Сивиновъ.

Ангелъ Сивиновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ се обявявамъ решително противъ предложението на г-нъ д-ръ Никола Минковъ, що се отнася до групирването на касите на държавните и общинските служители по отдѣлните ведомства. Тѣзи каси не сж изникнали отъ вчера и днесъ. Законите, които ги регламентираха, осигуриха тѣхния патримониумъ и създадоха юридическата имъ постановка. Тѣзи каси датиратъ още отъ основаването на съюза въ преди 10 години, развивали сж се благодарение инициативата на самите служители, отговаряли сж на известни социални нужди и въ последно време, по искане на самите съюзи при държавните и общинските ведомства, касите се регламентираха и подредиха съ специални закони. Има съществена разлика въ осигуровките на касите при разните ведомства. Въпросътъ не е само да осигуримъ даденъ чиновникъ. Осигуровките при всѣки съюзъ сж приготвени споредъ социалното и професионалното положение на дадена категория служители. Всички служители не си приличатъ по социално и професионално положение. Тоя законопроектъ, който иска да групира отдѣлните обществени осигуровки, съ което съмъ съгласенъ и ще гласувамъ за законопроекта, не може да доведе въ себе си и касите на държавните и общинските служители. Има сключени договори за милиарди левове, които не могатъ да се приспособятъ къмъ нова форма, за каквато говори тукъ г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

И за да видите колко много може да се съберка, ако се приеме неговото предложение, азъ ще ви спомена само за касата на общинските служители. Тя има застрахованъ капиталъ 960 милиона лева и се управлява съ единъ персоналъ отъ 24 души. Чиновническото дружество, което съществува отъ 34 години и има свободенъ теренъ въ цѣла България, има 1.200.000 000 застрахованъ капиталъ и се управлява отъ 264 души. Докато ние имаме само 1 милионъ лева разходи, Чиновническото дружество харчи повече отъ 12 милиона лева за издрѣжка на персонала си.

Най-сетне, касите на държавните и общинските служители иматъ единъ особенъ характеръ, който съвпада и съ разбиранята на самите служители, и се управляватъ отъ избрани отъ тѣхъ хора, провѣрвани и смѣнявани всѣки две години, споредъ заслугите въ тѣхната служба.

Така че азъ намирамъ, че би се нанесълъ страшенъ ударъ, ако се събератъ въ този институтъ касите на различните категории служители, които иматъ най-различни комбинации на застраховки, най-различни премии, поради това, че нѣкои премии се асигнуватъ безплатно отъ самите чиновници. Съ това ще се внесе голѣмъ смутъ въ държавните и общинските служители.

Най-сетне, при застрахователните каси на държавните и общински служители има каси за взаимно подпомагане при уволнение поради прослужени години. Тѣзи каси за взаимно подпомагане иматъ своята специфичност, споредъ характера на професионалното и служебно положение на самите служители. Напримѣръ, касата на българското офицерство е подредена по особени норми, защото тамъ стабилитетътъ е по-голѣмъ отъ стабилитета, да кажемъ, на служителите по финансовото ведомство. Премията за фонда за взаимно подпомагане на общинските служители стига до 2-8% отъ заплатите, когато за фонда на българските учители стига до 1½-2%.

Най-сетне, касите на държавните и общинските служители вършатъ и една социална работа чрезъ лѣчебните станции и санаториуми, приспособени изключително къмъ социалното положение на самите служители.

Азъ моля народното представителство, както и г-на министъра на търговията, да не се съгласяватъ съ направеното предложение, защото, както казахъ, то ще внесе една страшна аномалия и голѣмъ смутъ въ срѣдата на държавните и общинските служители, защото тѣхните осигурителни каси не сж равни по величина и не сж сходни по премии и по капиталъ. Не така лесно 40.000 общински служители, които каси има капиталъ 140 милиона лева, ще се съгласятъ да ги турите въ една друга каса, която се е създала вчера и има 1-2 милиона лева капиталъ. Не е практично, не е удобно и отъ психическа гледна точка, и отъ гледна точка на характера на застраховките едно таквото събиране на касите.

Моля да бъде отхвърлено предложението на г-нъ д-ръ Никола Минковъ. (Ржкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Василевъ.

Никола Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! По начало и азъ съмъ за социалните реформи, обаче считамъ за мой дългъ да кажа, че всѣка социална реформа предварително трябва да бъде много добре проучена, за да не издадемъ въ грѣшки при едно законодателство на sluка, чрезъ което, вмѣсто да постигнемъ известни благоприятни резултати, да постигнемъ само отрицателни такива. Сложениятъ въпросъ отъ г-нъ д-ръ Минковъ е единъ въпросъ, който изисква едно щателно, преди всичко правителствено, проучване, защото проблемътъ не е малъ. Идеята по начало одобрявамъ, обаче не одобрявамъ начина, по който се търси реализирането на тази идея, безъ предварително правителствено проучване и безъ едно предварително проучване отъ самото народно представителство, а само съ едни предложения било въ комисията, било въ пленума. Считамъ, че по този начинъ да процедираме по такъвъ голѣмъ въпросъ, какъвто е сложениятъ отъ г-нъ д-ръ Минковъ, е вредно, вмѣсто полезно.

Ето защо, азъ моля да не се гласува предложението на г-нъ д-ръ Никола Минковъ, обаче правителството да вземе кажитъ отъ това предложение и, следъ като обмисли добре въпроса, да го сложи на едно предварително проучване вътрѣ въ срѣдата на народното представителство — въ комисията — за да си каже то думата по този въпросъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министърътъ д-ръ Славчо Загоревъ: Г-да народни представители! Върху целитъ на законопроекта азъ се изказахъ

на първо четене. Ще ги повтoря сега накратко. Тъзи цели са твърде ограничени, а именно: да се създаде едно учреждение, което да приложи закона за осигуряване на заетият чл. 7, закона за осигуряване на умствените работници, както и законите за другите обществени осигуровки.

Предложението на г-н д-р Минков съдържа важни и ценни мисли. И аз по начало съм съгласен, че развитието, въобще осигуряването, ще върви въ посоката на общественото осигуряване, обаче ние не сме подготвени въ този момент да осъществим тази идея. Тази идея ще бъде осъществена на два етапа. При това ние трябва да държим сметка за общественото мнение. Би било противно на политиката на сегашното управление и на моите лични отношения към съсловията, да се правят дълбоки преобразувания, без да имаме съгласието на съсловията. Ето защо, аз моля да се гласува чл. I така, както е предложен и приет от комисията. (Ръкоплъскания)

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване най-напред предложението на г-н д-р Никола Минков, с което г-н министърът на търговията не е съгласен.

Който приема предложението на г-н д-р Никола Минков, както го докладвах, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието не приема.

Ще поставя на гласуване заглавието и чл. I, както се докладвах.

Който приема заглавието и чл. I, както се докладвах от г-н докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 2. Институтът е проводник на държавните инициативи въ областта на общественото осигуряване, и се грижи за изграждането и доброто функциониране на обществените осигуровки.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 3. Институтът за обществено осигуряване събира вноските от осигурените и работодателите по осигуровката срещу безработица. Събраният срѣдства се прехвърлят периодически на Главната дирекция на труда.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 4. Институтът за обществено осигуряване не може да упражнява други дейности, освен прѣката работа по осигуряването и дейността въ връзка с пласирането на срѣдствата на осигуровките, включени въ института.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 5. Осигуряването по отделните осигуровки се извършва съгласно съответните закони, правилници и наредби.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 6. Отделните осигуровки въ института са финансово самостоятелни и имуществено и сметководно обособени.

Разходите за общите служби на института се разпределят върху отделните осигуровки по начин, определен съ наредба на управителния съвет, одобрена от министъра на търговията, промишлеността и труда.

При общо пласиране на срѣдства, принадлежащи на две или повече осигуровки, се държи сметка за дѣла, съ който участвуват отделните осигуровки, и се пресметва съответната част на дѣла от загубите и от дохода на пласмента.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 7. Осигуровките, които се включват въ Института за обществено осигуряване, преминават към него съ

всичките си права и задължения и съ всичките си активи и пасиви.

По всички включени въ него осигуровки институтът встъпва въ правоотношенията имъ съ осигурените, работодателите и съ трети лица.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 8. Срѣдствата на осигуровките при института се влагат въ ценности, като се държи сметка за естеството и предназначението на тези срѣдства и за нуждите на осигуровките.“

Когато срѣдствата иматъ естеството на математически резерви, съ които се обезпечаватъ бъдещи задължения на осигуровките, вложенето имъ може да стане, освенъ по особените постановления на законите, които уреждатъ отделните осигуровки, въ следните ценности:

- а) влогове въ държавни банки и банки, въ които държавата участва съ капиталъ;
- б) недвижими доходоносни имоти въ голѣмите градове, съ изключение на паянтови сгради и сгради за индустриални цели;
- в) български държавни и гарантирани отъ държавата ценни книжа;

г) първа ипотека срещу недвижими имоти и въ размѣръ до 30% отъ стойността имъ. Ипотека, установена въ полза на института, не може да бъде прередена отъ каквато и да е фискална привилегия на държавата, общините или други обществени учреждения върху стойността на ипотекирания имотъ, съ изключение само на привилегиите на държавата за прѣките данѣци и върху тях, съ които е обложенъ ипотекираният имотъ.

д) заеми, предназначени за инвестиране въ стопански предприятия на държавата, общините и други автономни учреждения, които иматъ приходи отъ установени съ закони данѣци, налози, такси и берии, или ако тия предприятия иматъ монополно право. Въ всички случаи заемите трябва да бъдатъ гарантирани съ самите предприятия, съ доходите имъ или съ какъвто и да е данѣкъ, налогъ или такси, установени съ законъ. Заемите се отпускатъ съ законъ.

При подбора на изброените ценности управителниятъ съветъ трябва да се стреми, щото вложените срѣдства да бъдатъ сигурни и да даватъ чисти доходи, които осигуряватъ едно срѣдно олихвяване, по-голѣмо отъ лихвения процентъ, който служи като основа при осигурително-техническите изчисления.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Чл. 9. При Института за обществено осигуряване се образува общъ запасенъ фондъ, въ който се отнасятъ:

- а) 20% отъ балансовия остатѣкъ, следъ като са били отдѣлени необходимите суми въ техническите резерви;
- б) 20% отъ глобите за нарушение на законите, правилниците и наредбите, които уреждатъ отделните осигуровки;

в) 1% отъ сумата на събраният вноски на всѣка отделна осигуровка.

Срѣдствата на общия запасенъ фондъ се използватъ за следните цели:

- а) извършване на работи и мѣроприятия, които са въ интересъ на всички осигуровки;
- б) отпускане заеми на отделни осигуровки, когато имъ се яви случаенъ и преходенъ дефицитъ; извънъ тези заеми не могатъ да се прехвърлятъ срѣдства отъ една осигуровка въ друга;
- в) извършване на мѣроприятия, които целятъ намалението или предотвратяването на осигурителните случаи.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„Глава II.

Управление.

Чл. 10. Управителните органи на Института за обществено осигуряване са:

- а) управителниятъ съветъ;
- б) стветите на осигуровките;
- в) общъ съветъ.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ заглавието на глава II и чл. 10, моля, да вдигнатъ
рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 11. Управителниятъ съветъ има следния съставъ:
директора на института и началниците на отдѣли, ди-
ректора на държавния надзоръ върху частнитъ застра-
хователни предприятия, главния директоръ на труда и
главния директоръ на статистиката, които сѫ членове по
право; единъ специалистъ по осигурителното дѣло, актю-
еръ; единъ представителъ на работодателитъ и двама пред-
ставители на осигуренитъ, които се назначаватъ съ царски
указъ по предложение на министра на търговията, проми-
шлеността и труда.

За председателъ на управителния съветъ се назначава
единъ отъ членоветъ му съ царски указъ по предложение
на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Въ седмия редъ се заличава думата „единъ“.

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 11, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка.
Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 12. Управителниятъ съветъ може да излъчва из-
между членоветъ си по-малкъ съставъ, на който да въз-
лага изпълнението на нѣкои отъ задачитъ си.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 13. Управителниятъ съветъ се свиква на заседание
отъ председателя му или по искане най-малко на полови-
ната отъ членоветъ му, но най-малко веднѣжъ въ три
месеца.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 14. Управителниятъ съветъ ръководи института и
опредѣля общитъ принципи на политиката му. По-специ-
ално той има следнитъ задачи:

- а) приема бюджета на института;
- б) приема годишнитъ равномѣтки, баланситъ и отчет-
титъ на отдѣлнитъ осигуровки и на института;
- в) опредѣля начина за пласиране на наличнитъ срѣдства
и полага грижи за доброто имъ стопанисване;
- г) изработва правилницитъ и наредбитъ за приложе-
нието на законитъ за отдѣлнитъ осигуровки;
- д) приема наредбитъ и правилницитъ по прилагането на
настоящия законъ;
- е) решава създаването на мѣстни органи на института;
- ж) разглежда всички препорѣки, които му се напра-
вятъ отъ съветитъ на осигуровкитъ;
- з) произнася се по всички въпроси, поставени отъ ми-
нистра на търговията, промишлеността и труда;
- и) извършва всички други функции, които настоящиятъ
законъ му поставя, или които законитъ на отдѣлнитъ осигу-
ровки поставятъ на управителнитъ имъ тѣла.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 15. При всѣка осигуровка или група отъ сродни
осигуровки има съветъ съ следния съставъ: началника на
отдѣла, въ който влиза осигуровката, началницитъ на осигу-
ровкитъ, двама представители на осигуренитъ, двама
представители на работодателитъ, ако има такива, и две
вещи лица. Членоветъ на съвета извънъ служебнитъ лица
се назначаватъ отъ министра на търговията, промишле-
ността и труда, по докладъ на директора на института.

Председателъ на съвета е началникътъ на отдѣла, обаче
директорътъ на института винаги може да поеме пред-
седателството.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 16. Съветитъ на осигуровкитъ се свикватъ отъ ди-
ректора на института, но най-малко единъ пътъ презъ го-
дината.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 17. Съветътъ на една осигуровка или група отъ
сродни осигуровки има за задача да се занимава съ дѣлата
на осигуровкитъ, които влизатъ въ компетентността му,
както и да съдействува за тѣхното добро развитие и уреж-
дане, а особено:

- а) разглежда и се произнася върху начина на прове-
ждането на осигуряването и върху добититъ резултати;
- б) преценява доколко осигуровката дава своевременно и
ефикасно обезщетението на осигуренитъ и доколко внос-
китъ се събиратъ напълно и навреме;
- в) грижи се за рационалното и икономическо изпълне-
ние на работата на осигуровкитъ;
- г) прави препорѣки на управителния съветъ относно
бюджета, финансовото и административно изграждане,
пласмента на срѣдствата и пр на осигуровкитъ и
- д) разглежда и се произнася по всички въпроси, които
управителниятъ съветъ или директорътъ на института му
поставятъ.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 18. По решение на управителния съветъ или по на-
реждане на министра на търговията, промишлеността и
труда, но най-малко единъ пътъ на три години, се свиква
свѣмѣстно заседание на управителния съветъ и всички съ-
вети на осигуровкитъ на общъ съветъ.

По решение на управителния съветъ, въ общия съветъ
могатъ да бѣдатъ поканени и до десетъ други лица, които
изхождатъ отъ срѣдитъ на осигуренитъ и работодателитъ
или сѫ вещи въ осигурителното дѣло. Председателътъ на
общия съветъ се назначава отъ министра на търговията,
промишлеността и труда.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 19. Общиятъ съветъ разглежда всички въпроси по
политиката на института и по изграждането и функциони-
рането на осигуровкитъ, а особено:

- а) преценява доколко институтътъ и отдѣлнитъ осигу-
ровки отговарятъ на своето предназначение;
- б) прави общи препорѣки за насокитъ на бѣдещата
дейностъ на института;
- в) преценява доколко пласментната дейностъ е била
целесъобразна и полезна;
- г) разглежда и решава всички въпроси, които му се по-
ставятъ отъ управителния съветъ или отъ министра на
търговията, промишлеността и труда.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 20. Членоветъ на съветитъ, които участвуватъ по
право, могатъ да изпращатъ на заседанията свой замѣст-
никъ.

Съветитъ иматъ кворумъ, когато присѣдствуватъ по-
вече отъ половината имъ членове.

Съветитъ взематъ решенията си повисшегласие. При ра-
венство на гласоветъ, решава гласътъ на председателя.

За заседанията се съставятъ протоколи. Протоколитъ
на управителния съветъ и на съветитъ на осигуровкитъ се
подписватъ отъ присѣдствувашитъ членове, а протоколитъ
на общия съветъ — отъ една тричленна комисия.

Подробноститъ по воденето на заседанията на съветитъ
ще бѣдатъ изложени въ специаленъ правилникъ, приетъ отъ
управителния съветъ на института и одобренъ отъ мини-
стра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които прие-
матъ чл. 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 21. Начело на института стои директоръ, който се назначава и уволнява съ царски указъ, по предложение на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 22. Начело на отдѣлнитѣ осигуровки или на групи отъ сродни осигуровки, както и на отдѣли, които представляватъ общи служби за всички осигуровки, стоятъ началници. Началниците на отдѣли и отдѣления се назначаватъ и уволняватъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда.“

Всички други длъжностни лица при института се назначаватъ и уволняватъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда по докладъ на директора.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 23. Всички служители при института трѣбва да представятъ гаранции и да отговарятъ на ценза и условията, които се опредѣлятъ отъ правилника, изработенъ отъ управителния съветъ и одобренъ отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда. Тѣ се смѣтатъ за държавни служители и се ползватъ съ право на пенсия по законитѣ за пенситѣ на държавнитѣ служители.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 24. Заплатитѣ на служители при института се опредѣлятъ съ отдѣленъ щатъ, съобразенъ по заплати съ общия щатъ на държавнитѣ служители. Щатътъ се изработва отъ управителния съветъ и одобрява отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 25. Управителниятъ съветъ опредѣля устройството на службитѣ на института и на мѣстнитѣ органи, както и функциитѣ, които имъ се придаватъ.“

Подробноститѣ по устройството на службитѣ и функциитѣ имъ се уреждатъ съ специаленъ правилникъ, приетъ отъ управителния съветъ и одобренъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 26. Институтътъ се представлява и задължава отъ директора или отъ упълномощено отъ него длъжностно лице.“

Предъ сѣдилищата институтътъ се представлява отъ юрисконсултитѣ при института или отъ държавнитѣ адвокати.

Всички искове отъ или противъ института се водятъ въ лицето на директора на института, като представителъ на сѣщия. Исковитѣ молби, въззивнитѣ и касационни жалби, отговоритѣ и молбитѣ, жалби и книжа, които се подаватъ по дѣлата, въ които е страна институтътъ, могатъ да се подписватъ и само отъ юрисконсултитѣ или отъ държавнитѣ адвокати.

Сѣдилищата сѣ задължени да изпращатъ и връчватъ всички книжа по заведенитѣ дѣла направо на държавнитѣ адвокати.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Глава III.

Контроль и отчетность.

Чл. 27. Министерътъ на търговията, промишлеността и труда има върховния контроль върху дѣлата на института. Той следи, щото действията и рѣшенията на управителнитѣ органи на института да се движатъ въ рамкитѣ на законитѣ и статутитѣ на осигуренитѣ и да сѣ целесъобразни и полезни за общественото осигуряване. Той може да отмѣни незаконнитѣ рѣшения и вреднитѣ за осигуряванетоъ действия.“

Министъръ д-ръ Славчо Загоревъ: Моля въ заглавието и въ втория редъ на чл. 27 думата „контроль“ да се замѣни съ думата „надзоръ“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя най-напредъ на гласуване предложението на г-на министра. Които приематъ въ заглавието и въ втория редъ на чл. 27 думата „контроль“ да се замѣни съ думата „надзоръ“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ заглавието на глава III и чл. 27, съ токущо приетото измѣнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 28. За приходитѣ и разходитѣ на института се съставя отъ управителния съветъ бюджетъ, който подлежи на одобрение отъ Министерския съветъ, по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Извънбюджетни разходи могатъ да се правятъ само въ изключителни случаи по мотивирано рѣшение на управителния съветъ на института, одобрено отъ министра на търговията, промишлеността и труда.

Произвеждането и оправдаването на бюджетнитѣ разходи става съгласно особенъ правилникъ, приетъ отъ управителния съветъ и одобренъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда въ съгласие съ министра на финанситѣ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 29. Операционната година на института започва на 1 януарий и свършва на 31 декемврий.“

Ежегодно книгитѣ и смѣткитѣ на отдѣлнитѣ осигуровки и на института се приключватъ и се съставятъ годишни равномѣтки, баланси и отчети за дейността на отдѣлнитѣ осигуровки и на института.

Институтътъ обнародва годишнитѣ равномѣтки, бюджета, баланситѣ и отчетитѣ въ своя годишенъ отчетъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 30. Провѣрката на отчета, счетоводнитѣ записвания, годишнитѣ равномѣтки и баланситѣ се извършва отъ провѣрителна комисия въ составъ: представителъ на министра на търговията, промишлеността и труда, единъ съветникъ отъ Върховната смѣтна палата, назначенъ отъ председателя на палатата, единъ заклетъ експертъ-счетоводителъ, единъ представителъ на дружеството на българскитѣ актюери и по единъ представителъ на работодателитѣ и осигуренитѣ — последнитѣ четирма назначени отъ министра на търговията, промишлеността и труда за срокъ отъ една година. За констатираното отъ провѣрkitѣ, провѣрителната комисия изготвя докладъ до министра на търговията, промишлеността и труда.“

За установенитѣ материални шети провѣрителната комисия съставя актове на отговорнитѣ лица. Актоветѣ, ако имъ се даде ходъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда, се изпращатъ на министра на финанситѣ за издаване на постановления, съгласно чл. 87 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 31. Годишнитѣ равномѣтки, баланситѣ и отчетитѣ, както и докладитѣ на провѣрителната комисия, се представятъ за одобрение на министра на търговията, промишлеността и труда съ докладъ отъ управителния съветъ.“

Министърът на търговията, промишлеността и труда се произнася въ продължение на шест месеца от деня, въ който му сж представени годишните равномѣтки, балансите, отчетите и докладите. Ако министърът ги одобри, управителният съвет на института се освобождава от отговорност за дейността му през отчетната година. Управителният съвет се счита за освободен от отговорност и въ случай, ако министърът не се произнесе въ шестмесечния срокъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Глава IV.

Разни разпореждания.

Чл. 32. Наличните срдства и правата на фонда „Обществени осигуровки“ отъ постѣпления, непредвидени въ закона за обществените осигуровки, като глоби, вноски за осигуровката „безработица“, такси за настаняване на чужди поданици на работа, вноски за настаняване на работа безработни съ срдно и висше образование, вноски за фабрични лѣкари хигиенисти, такси по закона за контрола на парните котли и резервоарите и др. преминаватъ върху Главната дирекция на труда.

Особена комисия, назначена отъ министра на търговията, промишлеността и труда, ще постави въ известностъ правата, срдствата и имотите, които трѣбва да се отнесатъ къмъ Главната дирекция на труда. Решенията на комисията се одобряватъ отъ Министерския съветъ, по докладъ на министра на търговията, промишлеността и труда.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието на глава IV и чл. 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 33 Главната дирекция на труда ще се издържа презъ бюджетната 1941 г. отъ срдствата на фонда „Обществени осигуровки.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„Чл. 34. Думитъ „Дирекция на труда и обществените осигуровки“ и „директоръ на труда и обществените осигуровки“ въ закона за обществените осигуровки се замѣстватъ съ думитъ: „Институтъ за обществено осигуряване“, съответно „директоръ на Института за обществено осигуряване“.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

Чл. 35. Съ изключение на постановленията на членове 10 до 31, които влизатъ въ сила веднага следъ обнародването на закона, останалите постановления влизатъ въ сила два месеца следъ обнародването му въ „Държавен вестникъ“. Настоящиятъ законъ отмѣнява всички закони и наредби, които му противоречатъ.

Законитъ за обществените осигуровки, за осигуряване на умствените работници и за осигуряване на занятчиите оставатъ въ сила, доколкото не сж отмѣнени въ нѣкои свои постановления отъ разпорежданията на настоящия законъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Пристѣпваме къмъ третата точка отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за Държавното желѣзнопѣтно училище.

Моля г-на докладчика на комисията по Министерството на войната да го докладва.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за Държавното желѣзнопѣтно училище.

Чл. 1. Съществуващото Държавно желѣзнопѣтно училище се преобразува въ Държавно желѣзнопѣтно училище къмъ Желѣзнопѣтния полкъ, подчинено въ всѣко отношение на командира на сѣщия полкъ.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 2. Желѣзнопѣтното училище има за целъ да подготви личенъ съставъ за ведомството на Главната дирекция на българските държавни желѣзници: локомотивни машинисти, чиновници по движението и търговската служба, кондуктори по влаковете и надзиратели по постройка и поддържане желѣзнопѣтни линии.

Организацията и съставътъ на училището въ мирно време се урежда въ съответните военни закони и щатове.“

Вмѣсто думата „Желѣзнопѣтното“ се поставятъ думитъ „Държавното желѣзнопѣтно“.

Въ последния редъ предъ думата „време“ се поставятъ думитъ „и военно“.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 3. Личниятъ съставъ на училището се състои отъ: а) офицери и подофицери на действителна служба; б) щатни преподаватели; в) лектори; г) инструктори и техници; д) чиновници и е) възпитаници.

Личниятъ съставъ, посоченъ въ букви „б“, „в“ и „г“, се назначава отъ министра на войната:

За щатни преподаватели — лица съ завършено висше образование.

За лектори — външни лица съ завършено висше образование и подходящи висши длѣжностни лица отъ ведомството на българските държавни желѣзници.

За инструктори и техници — лица съ завършено срдно образование, които сж на служба по ведомството на българските държавни желѣзници.

Чиновниците се назначаватъ съгласно закона за държавните служители.

Забележка. За лектори могатъ да бждатъ назначавани отъ Щаба на войската подходящи действащи и запасни офицери, служили по-дълго време въ Желѣзнопѣтния полкъ и имащи солидни познания по възлагания имъ за преподаване предметъ, а щатните преподаватели и лектори по специалните предмети се назначаватъ съ предварително съгласие на министра на желѣзниците.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 4. Числото на възпитаниците, които следва да се приематъ въ училището, се определя по споразумение между Министерството на войната и това на Желѣзниците, пощитъ, телеграфитъ и телефонитъ, като последното е длѣжно най-късно до 1 юний всѣка година да извести за това Министерството на войната.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 5. Въ училището се приематъ, чрезъ състезателенъ изпитъ, младежи — българи и български поданици, завършили:

а) кандидатитъ за чиновници по движението и търговската служба — гимназия (реална, полукласическа, класическа, търговска) или срдно техническо училище;

б) кандидатитъ за локомотивни машинисти — VI класъ на гимназия (реална, полукласическа, класическа), на механотехническо, механоелектрическо или машинно училище и завършилитъ курса на практическо механотехническо училище;

в) кандидатите за кондуктори по влаковете и надзиратели по постройка и поддържане на железнопътни линии — V клас на гимназия (реална, полукласическа, класическа, търговска), на средно реално или на средно техническо училище.

Всички кандидати трябва да отговарят на условията на наредбата за медицинско освидетелствуване на кандидатите за служба по българските държавни железници.

Въ втория ред, вмѣсто „и“, се поставя запетая.

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 6. Условията за допускане на състезателен изпит; програмата за същия; таксите, които ще се заплащат от възпитаниците, и целите, за които ще се изразходват; учебните предмети, които се изучават; учебният материал и разпределянето му на срокове; изпитите и оценката на успеха и поведението и всички други въпроси, свързани с учението, се определят въ правилника за прилагане на този закон.“

Правилникът се изработва въ съгласие с Главната дирекция на българските държавни железници и се одобрява от министрите на войната и на железниците.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 7. Училището се попълва съ войници — доброволци, като курсът трае 3 години, от които 8 месеца стаж по българските държавни железници.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 8. Младешите, постъпили на служба въ училището, се издържат от държавата на общо основание, като войници.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 9. Възпитаниците на училището, заедно съ следващото, изпълняват и военната си служба, съобразно военните закони и правилници.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Комисията редактира чл. 10 така:

„Чл. 10. На завършилите успешно училището възпитаници се признава:

а) за чиновници по движението и търговската служба — полувисше специално железнопътно образование;

б) за локомотивни машинисти — полувисше техническо образование и

в) за кондуктори по влаковете и за надзиратели по постройка и поддържане железнопътни линии — средно специално железнопътно образование.

Забележка. Ползуването съ право на полувисше образование се отнася само за службата имъ по ведомството на Министерството на железниците, пощите и телеграфите, извън което тѣ се ползуват съ право на средно специално, респективно средно техническо образование.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 11. Възпитаниците, завършили успешно курса на училището, задължително се назначават веднага на ваканции, без стаж и изпит, на съответните длъжности по ведомството на Главната дирекция на българските държавни железници.“

Изключение за това се прави само на завършилите за локомотивни машинисти и за надзиратели по постройка и поддържане на железнопътни линии, които, преди да бъдат назначени на тѣзи длъжности, прослужват съ съответна заплата на по-нисши длъжности по българските държавни железници, както следва:

а) локомотивни машинисти — 6 месеца като локомотивни шлосери и две години като локомотивни огняри, следъ което се подлагат на практически изпити за машинисти. Успешно издържалите този изпит се назначават веднага за локомотивни машинисти;

б) надзирателите по постройка и поддържане железнопътни линии прослужват първоначално 6 месеца като помощници надзиратели, следъ което веднага се назначават на длъжности надзиратели по постройка и поддържане железнопътни линии.

Избирането на ваканциите от завършилите курса на училището става по реда на определеното имъ старшинство отъ успеха и поведението въ същото училище.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Чл. 12. Отъ завършилите Железнопътното училище само тѣзи, завършили за чиновници по движението и търговската служба, добиват правото да следват висше железнопътно училище въ чужбина или въ търговско-финансова академия въ България или въ чужбина на общо основание.

Завършилите първи по успех и поведение възпитаници отъ всѣки класъ се изпращат отъ Главната дирекция на българските държавни железници на държавни разноски:

а) за чиновниците по движението и търговската служба — да завършат висша търговско-финансова академия въ България или въ чужбина и една година на специализация по службите: „движение“ и „търговска“ въ чужда добре уредена железнопътна администрация;

б) за локомотивните машинисти, кондукторите по влаковете и надзирателите по постройка и поддържане на железнопътните линии — въ командировка за специализация за срокъ отъ една година въ чужда добре уредена железнопътна администрация, съответно по: тракционната и превозната служби и службата по постройка и поддържане железнопътните линии.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 13. Главната дирекция на българските държавни железници попълва съ личен съставъ службите по българските държавни железници само отъ завършилите Железнопътното училище за длъжностите, които последното подготвява.“

Въ случай на крайна нужда — липса на кандидати отъ Железнопътното училище, вакантите мѣста се попълватъ съгласно „Правилника за приемане на служители по българските държавни железници и в. с.“, утвърденъ съ царски указъ № 15/1939 г., „Държавен вестник“, брой 228, отъ 12 октомври 1939 г.“

Следъ думите „липса на“ въ втората алинея се прибавя думата „достатъчно“. Думите „№ 15/1939 г.“ и пр. до края на члена се изхвърлятъ.

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 13, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 14. Железнопътният полкъ и училището къмъ него се освобождават отъ всѣкакви такси за устроения въ тѣхъ телефонни постове, както и за служене съ същите за служебни и учебни цели.“

Главната дирекция на българските държавни железници, когато има възможност, отпуска на Железнопътното училище безплатно разни модели, прибори и материали за учебни помагала за обзавеждане на техническите кабинети на същото.“

Председателствуващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 15. Личният състав на училището и тоя на Желѣзнопътния полкъ презъ време на практическитѣ имъ занятия по постройка подѣржане и експлоатация на желѣзнопътни, телеграфни и телефонни линии иматъ право на безплатно пътуване по желѣзницитѣ и на безплатно превозване по тѣхъ на необходимитѣ за тази целъ имущество и материали.

Освенъ това войницитѣ на Желѣзнопътния полкъ и възпитаницитѣ на Желѣзнопътното училище се ползватъ съ безплатенъ превозъ по българскитѣ държавни желѣзници за стигане по домоветѣ си и връщането имъ презъ време на служебенъ отпущъкъ.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 16. Щатниятъ персоналъ на Желѣзнопътния полкъ и този на Желѣзнопътното училище се ползува съ всички права по отношение на безплатнитѣ и съ намалени цени пътувания и превози, съ каквито права се ползува щатниятъ персоналъ на българскитѣ държавни желѣзници и пристанища“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 17. Възпитаницитѣ на училището, командировани на практически занятия или стажъ по българскитѣ държавни желѣзници, въ случай на злоупотрека се счита, че сѫ претърпѣли такива по експлоатацията и постройката на българскитѣ държавни желѣзници. Въ такъвъ случай възпитаницитѣ получаватъ сѣщитѣ помощи, каквито получаватъ и държавнитѣ служители и други по експлоатацията и постройката на българскитѣ държавни желѣзници, съгласно правилника за премиитѣ на държавнитѣ служители по българскитѣ държавни желѣзници и пристанища и измѣненіята му“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 18. Всички възпитаници, които сѫ постѣпили въ училището при условията, упоменати въ чл. 5 по този законъ, и сѫ завършили успѣшно курса на сѣщото преди обнародването на закона, добиватъ правата по членове 9, 10 и 11 отъ настоящия законъ.

Забележка. Заваренитѣ отъ настоящия законъ ученици, следващи машинния отдѣлъ на Желѣзнопътното училище, при завършване успѣшно на сѣщото, добиватъ дипломи за правоспособностъ за локомотивни машинисти, като предвидениятъ въ чл. 11 отъ сѣщия законъ 2 години и 6-месеченъ стажъ се намалява до размѣри, опредѣлени отъ Главната дирекция на българскитѣ държавни желѣзници“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 19. Този законъ отмѣнява закона за откриване Телеграфопощенското и Желѣзнопътното училища отъ 22 януарий 1923 г. по отношение на Желѣзнопътното училище и всички закони, които му противоречатъ.

За прилагането на този законъ се издава правилникъ, утвърденъ съ указъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законъ за Държавното желѣзнопътно училище е приетъ окончателно.

Минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за Държавното телеграфопощенско училище.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„З А К О Н Ъ

за Държавното телеграфопощенско училище.

Чл. 1. Сеществуващото Телеграфопощенско училище се преобразува въ Държавно телеграфопощенско училище къмъ Свързочния полкъ, подчинено въ всѣко отношение на командира на сѣщия полкъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 2. Телеграфопощенското училище има за целъ да подготви телеграфопощенски чиновници за ведомството на Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ (морзисти, радиотелеграфисти, хюгисти, далекописци и чиновници по пошитѣ) и електротехници за войската.

Организацията и съставътъ на училището въ мирно и военно време се урежда съ сѣответнитѣ военни закони и щатове“.

Въ началото на текста се прибавя думата „Държавното“, а думата „телеграфопощенското“ се замѣня съ думата „телеграфопощенско“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 2, както е измѣненъ и приетъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 3. Личниятъ съставъ на училището се състои отъ: а) офицери и подофицери на действителна служба; б) щатни преподаватели; в) лектори; г) чиновници и д) възпитаници.

Личниятъ съставъ, посоченъ въ пунктове „б“ и „в“, се назначава отъ министра на войната:

За щатни преподаватели — лица съ завършено висше образование.

За лектори — външни лица съ завършено висше образование и подходящи висши длѣжностни лица отъ ведомството на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ.

Чиновницитѣ се назначаватъ съгласно закона за държавнитѣ служители.

За бележка. За лектори могатъ да бѣдатъ назначавани отъ Щаба на войската подходящи действащи или запасни офицери, служили по-дълго време въ Свързочния полкъ и имащи солидни познания по възлагания имъ за преподаване предметъ, а щатнитѣ преподаватели и лектори по специалнитѣ предмети се назначаватъ съ предварителното съгласие на министра на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 4. Числото на възпитаницитѣ, които следва да се приематъ въ училището, се опредѣля по споразумение между Министерството на войната и това на Желѣзницитѣ, пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, като последното е длѣжно най-късно до 1 юний всѣка година да известява за това Министерството на войната.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 5. Въ училището се приематъ, чрезъ състезателенъ изпитъ, младежи — българи и български поданици, завършили гимназия (реална, полукласическа, класическа, търговска), срѣдно електротехническо или срѣдно механическо училище“.

Следъ „българи“ съюзътъ „и“ се задрасква и се поставя на негово мѣсто запетая, така че изразътъ става „българи, български поданици“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 5, като се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 6. Условието за допускане на състезателен изпитъ; програмата за сѣщия, такситъ, които плащатъ ученицитъ, и целитъ, за които се изразходватъ; учебнитъ предмети, които се изучаватъ; учебниятъ материалъ и разпредѣлението му на срокове; изпититъ и оценката на успѣха и поведението и всички други въпроси, свързани съ учението, се опредѣлятъ въ правилника за прилагането на този законъ.

Правилникътъ се изработва въ съгласие съ Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ и се одобрява отъ министритъ на войната и пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 7. Курсътъ на следването въ училището трае две години и четири месеца, отъ които шестъ месеца стажъ по телеграфопоощенското ведомство въ царството“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 8. Младешитъ, постѣпили на служба въ училището, се издържатъ отъ държавата на общо основание като войници“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 9. Възпитаницитъ на училището, заедно съ следването, изпълняватъ и военната си служба, съобразно военнитъ закони и правилници“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: Чл. 10 добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 10. На завършилитъ успѣшно училището се признава полувисше специално образование, но само по отношение службата имъ по ведомствата на Министерството на войната и това на Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ; въ всички останали случаи имъ се признаватъ правата на завършили срдно техническо образование.

Телеграфопоощенски чиновници (морзисти, радиотелеграфисти, хюгисти, далокописци и чиновници по пошитъ) задължително се назначаватъ веднага безъ стажъ и изпити на съответнитъ длѣжности по ведомството на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ на ваканции, които се избиратъ отъ ученицитъ по реда на опредѣленото имъ старшинство.

Завършилитъ съ най-високъ успѣхъ и примѣрно поведение двама ученици отъ всѣки випускъ се изпращатъ отъ Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ да следватъ на държавни разноски въ висше телеграфопоощенско училище въ чужбина по специалности, които сѣщата дирекция опредѣли, и то следъ като прослужатъ три години по ведомството на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ. Следъ завръщането си тѣ сѣ длѣжни да останатъ на служба въ сѣщото ведомство най-малко за срокъ, равенъ на двойното време, презъ което сѣ били командировани въ чужбина“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 10, както е измѣненъ и приетъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 11. Свързочниятъ полкъ и Телеграфопоощенското училище се освобождаватъ отъ всѣкакви такси на устроенитъ въ тѣхъ телефонни постове, както и за служене съ сѣщитъ за служебни и учебни цели.

Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ, когато има възможность, отпуска на училището безплатно разни модели, уреди, прибори и материали за

учебни помагала и обзавеждане на техническитъ кабинети“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 12. Пѣтуването на личния съставъ на училището и Свързочния полкъ по българскитъ държавни желѣзници, както и превозътъ на имуществото, материалитъ и добитѣтъ става по наредбитъ за военнитъ превози“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 13. Всички възпитаници, които сѣ постѣпили въ училището при условията, упоменати въ чл. 5 на този законъ, и сѣ завършили успѣшно курса на сѣщото преди обнародването на закона, добиватъ правата по членове 9 и 10 отъ настоящия законъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 14. Този законъ отмѣнява закона за откриване Телеграфопоощенското и Желѣзнопѣтното училища отъ 22 януарий 1923 г. по отношение на Телеграфопоощенското училище, постановленията на чл. 314 отъ закона за пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ отъ 1906 г. и всички закони, които му противоречатъ.

За прилагане на този законъ се издава правилникъ, утвърденъ съ указъ“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Законътъ за Държавното телеграфопоощенско училище е приетъ окончателно.

(Председателското мѣсто заема подпредседателътъ Никола Захариевъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Минаваме къмъ точка пета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за уреждане недвижимата собственость въ земитъ, присѣдинени къмъ царството 1913—1915 години.

Г-да народни представители! Понеже законопроектътъ е дълъгъ, моля, да се съгласите да се прочетатъ само мотивитъ къмъ него. Които сѣ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Моля г-на докладчика да ги прочете.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за уреждане недвижимата собственость въ земитъ, присѣдинени къмъ царството 1913—1915 години.

Г-да народни представители! Въпросътъ за собствеността върху недвижими имоти въ земитъ, които бѣха присѣдинени къмъ царството по договоритъ съ Турция отъ 1913—1915 години, отъ дълги години безпокои населението въ тѣзи земи и представлява важна прѣчка за нормалния стопански животъ тамъ. Разрешаването на този въпросъ е било подемано на нѣколко пѣти, но по една или друга причина не е могло да бѣде извършено. Наложително е частъ по-скоро да се свърши съ този откритъ въпросъ.

Уреждането на собствеността въ земитъ, за които става дума, сѣвсемъ не е свързано съ нѣкаква аграрна реформа. Въ тѣзи области имаме навсѣкжде дребно земевладение, така че, макаръ и да сѣществуватъ въ нѣкои отъ тѣхъ гладъ за земя, въ това отношение мѣчно може да се направи нѣщо повече отъ онова, което е направено съ специални закони по тази материя. Задачата, която си поставя този законопроектъ, е друга. Тя се състои въ това да се затвърди сѣществувашото дребно земевладение, като се отстранятъ несигурноститъ относно правния ре-

жимъ на недвижимитъ имоти, несигурности, които засъ-
гатъ до голъма степенъ населението на тѣзи области.

Съ действащия законъ за уреждане недвижимата соб-
ственостъ въ новитъ земи, както и съ редица други мѣрки
държавата е имала за целъ да съсрѣдоточи въ рѣцетъ
си единъ значителенъ поземленъ фондъ, съставляващъ отъ
имотитъ на изселващитъ се турци — едри земевладѣлци,
за да може чрезъ него да оземли мѣстното безимотно
население. Мѣрките на държавата, обаче, не сж се ока-
зали напълно сполучливи и прилагането имъ е много за-
къснѣло. По тѣзи причини голъма частъ отъ имотитъ, при-
надлежащи на турци, сж били разпродадени на малки къ-
сове на мѣстното население. Повечето отъ тѣзи продажби
сж извършени съ частни актове, главно, понеже държавата
не е допускала извършването на нотариални продажби.
Друга частъ отъ земитъ сж били завладѣни отъ безимотни,
които владѣятъ и обработватъ тѣзи земи вече отъ много
години. По такъвъ начинъ и въ земитъ, които държавата
по една или друга причина не е успѣла да прибере на-
време, съ едрото земевладение е свършено.

Но ако фактически едрото земевладение вече не същес-
твува въ тѣзи области, явно е, че юридическото положе-
ние на голѣмъ брой отъ владѣлцитъ е несигурно. Тѣ сж
купили земя съ частни актове или сж я завладѣли произ-
волно, и затова не могатъ да се снабдятъ съ документи за
собственостъ. При това тѣ не могатъ да се позоватъ и на
придобиване по давностъ, защото споредъ чл. 20 на дей-
стващия законъ за уреждане недвижимата собственостъ
въ новитъ земи давността не тече за имоти, за които не
е извършена провѣрка за собствеността. При това положе-
ние явно е, че законодательтъ трѣбва да се намѣси и
да уреди веднажъ завинаги неустановеното положение на
недвижимитъ имоти.

Действащиятъ сега законъ предвижда провѣрка на
собствеността, която се извършва по особена процедура.
Тази особена провѣрка при днешното положение се явява
безцелна. Защото нейната целъ бѣше да прибере въ рѣ-
цетъ на държавата безспорни земи. Днесъ, обаче,
ако провѣрката би била проведена успѣшно, това би имало
за последица лишаването отъ земя на всички онѣзи, които
сж купили недвижими имоти съ частни актове или сж за-
владѣли такива имоти, т. е., които сж се оземлили сами,
вмѣсто да чакатъ оземляване отъ държавата. Ясно е, че
нѣма смисълъ да се вдигнатъ всичкитъ тѣзи хора отъ зе-
митъ имъ, за да бѣдатъ раздавани следъ това сжщитъ тѣзи
земи пакъ на тѣхъ. При това, обаче, трѣбва да се отбе-
лежи, че провѣрката не дава задоволителни резултати.
Начинътъ на провѣрката е такъвъ, че се открива широка
възможностъ съ свидетелски показания да се доказва соб-
ствеността върху имоти, които не принадлежатъ на ли-
цето, претендиращо за тѣхъ. Ето защо предлаганиятъ за-
конопроектъ изоставя за въ бѣдеще провѣрката на дей-
стващия законъ, като на извършенитъ повѣрки запазва
оня сила, която имаха досега — силата на обстоятел-
ствени провѣрки. За въ бѣдеще, споредъ проекта, устано-
вяването на собствеността ще става по сжщия редъ, и не-
движимитъ имоти ще бѣдатъ напълно подчинени на дей-
ствието на общитъ закони.

Но като възвръща къмъ общия режимъ недвижимитъ
имоти, законопроектътъ трѣбва предварително да уреди
положението на владѣлцитъ, за които ставаше дума по-
горе и които по досегашния режимъ не сж собственици.
Ето защо той обявява за действителни всички продажби
на недвижими имоти, които не сж сключени въ нуждната
форма, ако купувачътъ е въ владение. Това последното
изискване — купувачътъ да е въ владение — е необхо-
димо, защото безъ него ще се явятъ конфликти между
нѣколко купувачи на единъ и сжщъ имотъ. Колкото се от-
нася до случаетъ, при които така купенитъ имоти сж ста-
нали държавни по силата на протокола къмъ договора съ
Турция отъ 1925 г., държавата се отказва отъ правата
си въ полза на купувача. Това разрешение се налага по-
ради изтъкнатитъ причини. Сжщото решение трѣбва да
вземе държавата и по отношение на онѣзи свои недвижими
имоти, които се владѣятъ отъ други лица отъ дълго време
не възъ основа на покупка. Продължителността на вре-
мето, презъ което тѣзи имоти се владѣятъ, обстоятел-
ството, че тѣ служатъ за препитание на владѣлцитъ и че
държавата, ако би ги заставила да напуснатъ имотитъ, ще
трѣбва следъ това да ги настанява на ново въ други имоти,
налага държавата да се откаже въ тѣхна полза отъ своитъ
права върху имотитъ. Това заздравяване на положението на
владѣлцитъ не би трѣбовало, обаче, да бѣде използвано
отъ лица, които сж турили рѣка на недвижими имоти съ

цель за печалба, а не за да добиятъ срѣдства за поми-
нѣкъ. Ето защо законопроектътъ взема мѣрки такива лица
да не могатъ да се възползватъ отъ облагитъ на закона.

По изложенитъ съображения моля ви, г-да народни
представители, да одобрите предложения законопроектъ.
Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на правосѣдието: В. МитакOFF

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за уреждане недвижимата собственостъ въ земитъ, при-
сѣдинени къмъ царството 1913—1915 години.

Чл. 1. Собствеността върху недвижимитъ имоти въ зе-
митъ, отстъпени на царството отъ Отоманската империя по
договоритъ отъ 1913—1915 години се урежда по общитъ
закони.

Законътъ за уреждане недвижимата собственостъ въ
новитъ земи се отмѣнява.

Чл. 2. Договоритъ за продажба на недвижими имоти,
които се намиратъ въ земитъ, посочени въ чл. 1, се при-
знаватъ за действителни, макаръ и да сж сключени съ
частенъ писменъ актъ или устно, ако купувачътъ е въ
владение на имота при влизането на този законъ въ сила.

Чл. 3. Държавата се отказва отъ правото си на соб-
ственостъ върху имоти, които ѝ принадлежатъ по силата
на протокола къмъ договора за приятелство съ Турската
република отъ 1925 г., въ следнитъ случаи:

а) въ полза на купувачитъ отъ български произходъ,
ако сж въ владение на купенитъ имоти при влизането на
този законъ въ сила;

б) въ полза на владѣлцитъ отъ български произходъ,
ако сж въ владение на имотитъ при влизането на този за-
конъ въ сила и владѣятъ не по-малко отъ 15 години.

4. Лица, които владѣятъ, по покупка или не, повече
отъ 50 декара непокрити и отъ единъ кмъс покрити имоти,
могатъ да се ползватъ отъ разпореденията на чл. 3 самъ
за 50 декара непокрити и единъ кмъс покрити имоти, по
свой изборъ.

Забележка. Непокрити имоти сж незастроени
имоти, които се намиратъ вънъ отъ строителнитъ черти
на населенитъ мѣста.

Чл. 5. Не могатъ да се ползватъ отъ разпореденията
на чл. 3 лица, които използватъ непокрититъ имоти чрезъ
чуждъ трудъ, а покрититъ — изключително чрезъ отда-
ване подъ наемъ.

Забележка. Смѣта се, че имотътъ се използва
чрезъ чуждъ трудъ, когато нито собственикътъ, нито чле-
новетъ на семейството му .е участвуватъ съ физически
трудъ въ използването.

Чл. 6. Ограничението на членове 4 и 5 не се отнася до
лица отъ български произходъ, ако имотитъ, които вла-
дѣятъ, сж били тѣхна собственостъ при влизането на про-
токола къмъ договора за приятелство съ Турската репу-
блика въ сила.

Чл. 7. Отдѣлението за трудовитъ земеделски стопанства
и комасацията поканва владѣлцитъ въ чл. 4 да посочатъ
кои имоти ще задържатъ, и останалитъ да предадатъ: по-
крититъ — въ срокъ отъ три месеца, а непокрититъ —
следъ прибиране на реколтата.

Отдѣлението поканва сжщо владѣлцитъ, посочени въ
чл. 5, да предадатъ имотитъ въ горепосоченитъ срокове.

Ако имотитъ не бѣдатъ предадени въ сроковетъ, отдѣ-
лението нарежда изземването имъ по административенъ
редъ, като въ случай че съобщението, за което говори
алиней първа, не е направено до изтичането на сроковетъ,
правото на изборъ минава върху отдѣлението.

Чл. 8. Поканата, за която говори предшествуващиятъ
членъ, трѣбва да бѣде направена въ срокъ отъ една го-
дина отъ влизането на тоя законъ въ сила.

Ако владѣлцитъ оспорватъ основателността на пока-
ната, тѣ могатъ да защитятъ правата си съ искъ на общо
основание.

Чл. 9. Владѣлцитъ, които подпадатъ подъ разпоред-
енията на членове 4 и 5, иматъ право на обезщетение за
подобренията, които сж направили въ имота, съгласно съ
чл. 321 на закона за имуществата, собствеността и серви-
тутитъ.

Чл. 10. Правата, придобити отъ лица, оземлени по за-
кона за трудовитъ земеделски стопанства и комасацията и
закона за селско-стопанско настаняване на бѣжанцитъ, се
запазватъ, доколкото имотътъ не е въ владение на трето
лице, което може да се възползува отъ членове 2 и 3.

Чл. 11. Смята се, че придобивната давност въ земи, посочени въ чл. 1, не е била прекъсвана съ закона за уреждане недвижимата собственост въ новите земи.

Чл. 12. Разпорежданията на този закон се прилагат и за уединените гори не по-големи от 100 декара. За такива гори, колкото се отнася до въпроса за собствеността, законът за горите няма приложение: ако тѣ сѣ въ владѣние на частни лица, не се описватъ като обществени, а ако сѣ описани по-рано, по време, когато сѣ били въ владѣние на частни лица, въ такъв случай, по искане на заинтересуваното лице, направено до една година отъ влизането на този законъ въ сила до отдѣленieto на горите, тѣ се изключватъ отъ обществените гори и се връщатъ на предишните владѣлци.

Чл. 13. Издадените до влизането на този законъ въ сила удостоверения за собственост по закона за уреждане недвижимата собственост въ новите земи, запазватъ силата на документи за право на собственост, издадени по чл. 34-а на закона за нотариусите и околийските съдили, които извършватъ нотариални дѣла.

Снабдяването на собствениците съ нотариални актове за въ бъдеще ще става по реда на чл. 34-а на горепосочения законъ.

Чл. 14. Всякиятъ произходъ за проверка на правото на собственост, съгласно съ закона за уреждане недвижимата собственост въ новите земи, се прекратяватъ.)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Андреевъ.

Димитъръ Андреевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Съ законопроекта, който ни е предложенъ за разглеждане, се урежда недвижимата собственост въ така наречените нови земи, земи, които нашата държава придоби отъ територията на бившата Отоманска империя по договорите отъ 1913—1915 г. По тази проблема случаятъ ми даде възможностъ да приказвамъ напоследъкъ вече нѣколко пъти и, ако днесъ вземамъ думата, правя го по две съображения. Първо: да благодаря на г-на министъра на правосъдието отъ името на населението отъ тѣзи краища, отъ което съмъ избранъ за народенъ представител, за инициативата му да внесе този законопроектъ и за желанието му да разреши една проблема, която чакаше своето разрешение вече близу 30 години; второ, да направя нѣколко малки бележки по него.

Г-да народни представители! Законопроектътъ е озаглавенъ „Законъ за уреждане недвижимата собственост въ земи, присъединени къмъ царството 1913—1915 години“. Отмѣняйки си своя чл. 1 закона за уреждане недвижимата собственост въ новите земи, законопроектъ фактически ликвидира и съ едно наименование, което при изтеклото вече достатъчно време и при новосъздалото се фактическо положение днесъ бѣ неправдоподобно да остане и за въ бъдеще за тѣзи земи. Това е умѣстно. Тѣзи земи сѣ присъединени къмъ предѣлитъ на нашата държава твърде отдавна и тѣ се различаваха отъ останалата частъ на нашата територия само по неуредената недвижимата собственост въ тѣхъ. Днесъ, когато и този въпросъ се урежда съ настоящия законопроектъ, нѣма вече никакво основание тѣзи земи да носятъ и за въ бъдеще това наименование.

Г-да народни представители! Нуждата отъ този законопроектъ бѣше открита много отдавна. Още презъ 1912 г. главнокомандуваниятъ нашата армия издаде една прокламация, съ която се забраняваха всѣкакви покупки-продажби на недвижими имоти въ окупираните отъ нашата армия тогава територии. Целта на тази прокламация е била да се сплшатъ спекулантите, които сѣ следвали армията и които сѣ закупували на безценица имотите на забѣгналиятъ турци, а така сѣщо и да се предпазятъ отъ заграбване безстопанствените имоти. Законътъ на Драгиевъ отъ 19 май 1919 г. провъзгласи за нищожни всичките покупки-продажби, направени дотогава и за въ бъдеще, а законътъ на Радоловъ отъ 1921 г. за уреждане недвижимата собственост въ новите земи целѣше повече да постави тази недвижима собственост въ известностъ, да я провери, а не целѣше уреждането и по единъ основенъ и радикаленъ начинъ, не целѣше регламентирането на тази собственост. Това положение, създадено тогава, съществуваше и остана непромѣнено до днесъ. Неопределеността и нестабилността на собствеността въ новите земи създаваше едно ненормално положение: отъ една страна, не можеше, естествено, да се спре ходътъ на живота въ тия краища — приждаха българи, които се за-

селваха, които трѣбваше да си купятъ имоти, върху които строеха — а, отъ друга страна, собственикътъ не бѣше сигуренъ, че наистина ще остане такъв, нито пъкъ този, който отпускате ипотеката, бѣше увѣренъ, че ще му бѣде платено сѣкова, което даваше въ заемъ. Всичко това, разбира се, се отразяваше твърде отрицателно, както върху заселването на тия краища съ български елементъ, така сѣщо и върху стопанското развитие на тия краища.

Г-да народни представители! Законопроектътъ цели да отстрани това ненормално положение. Това се вижда и отъ чл. 1 на законопроекта, споредъ който „собствеността върху недвижимите имоти въ земи, отстъпени на царството отъ Отоманската империя по договорите отъ 1913—1915 години, се урежда по общите закони“. Законопроектътъ, следователно, цели да постави собствеността въ новите земи подъ режима на действащите въ царството закони. Това е задачата на законопроекта, опредѣлена въ неговия чл. 1. Доколку тази задача е разрешена, това се вижда отъ съдържанието на останалите членове.

Г-да народни представители! Азъ мисля, че е нужно да се направи една бележка само по чл. 4 въ свръзка съ чл. 3 отъ настоящия законопроектъ. Казахъ, че прокламацията, която бѣше издадена презъ 1912 г., целѣше да се сплшатъ спекулантите, а така сѣщо и да предпази отъ заграбване безстопанствените имоти. Отъ друга страна, презъ 1925 г. бѣше сключена конвенция съ Турция, споредъ която всички имоти на забѣгнали турци отъ България се признаха като собственост на нашата държава. Все по тази конвенция се признаха като собственост на турската държава всички отѣзани имоти, които бѣха оставени отъ българите, напуснали Тракия и преселили се другаде. Междувременно, обаче, фактически много отъ тѣзи имоти бѣха въ ръцете на спекулантите и бѣха вече преминали презъ нѣколко рѣце. Сега, съ чл. 3 отъ законопроекта, държавата се отказва отъ правото си на собственост върху имотите, които ѝ принадлежатъ по силата на тая конвенция. Отказването става при следните два случая: „въ полза на купувачите отъ български произходъ, ако сѣ въ владѣние на купените имоти при влизането на този законъ въ сила“, а така сѣщо и „въ полза на владѣлците отъ български произходъ, ако сѣ въ владѣние на имотите при влизането на този законъ въ сила и сѣ владѣли имотите въ продължение поне на 15 години“. Това право на отказване, обаче, не е безгранично, то се ограничава отъ разпоредбата на чл. 4.

Споредъ чл. 4, това право на отказване отъ страна на държавата въ полза на тѣзи лица, се ограничава до 50 декара непокрити имоти и до единъ къс отъ покритите имоти. Азъ мисля, че разбиратъ, опредѣлени въ текста на чл. 4, сѣ твърде малки и ми се струва, че ще бѣде справедливо да отидемъ до 100 декара непокрити имоти и най-малко до два къса покрити имоти поне въ градовете. Съображенията ми сѣ следните.

Днесъ въ новите земи нѣма хора съ големи имоти. Спекулантите отдавна разпродадоха своите имоти. Днешните собственици сѣ придобили имотите, следъ като тия имоти сѣ минали презъ нѣколко рѣце. Ако законътъ бѣше дошелъ по-рано, тази разпоредба щѣше да бѣде много по-целесъобразна. Днесъ, въ градовете особено, много хора иматъ по две къщи, много хора иматъ къща и дюкянъ. Въ тия градове винаги е съществувала голяма жилищна криза, поради обективната липса на къщи. Строежътъ въ тия градове е билъ насърчаванъ и отъ държавата и отъ общините. И днесъ нѣма да е много справедливо, ако поставимъ хората въ градовете въ положението да избиратъ, дали да взематъ къщата си, или дюкяна си, когато и едното и другото би могло да имъ бѣде нужно за тѣхната стопанска дейностъ.

Намирамъ, че разбиратъ, предвидени въ текста на чл. 4, би трѣбвало да се увеличатъ — нѣщо, което допускамъ, че може да стане въ комисията.

Следъ тази бележка, г-да народни представители, азъ считамъ за нужно да кажа, че по принципъ напълно одобрявамъ законопроекта, който е разрешалъ сложната му задача по единъ великолепенъ начинъ. Това е законопроектъ, който най-много е очакванъ отъ населението въ новите земи. Неговото значение азъ го сравнявамъ съ това на най-важните закони, които минаха презъ тази Камара, отнасящи се до сѣщото население. Този законъ ще допринесе за бързото заселване на тѣзи краища. Той ще утвърди чувството на уседналост, което създава съзнанието за притежание на недвижимъ имотъ. Той ще се отрази така сѣщо благотворно върху земеделския кредитъ, върху банковия, върху търговския и върху ипотеч-

ния кредит. Това, отъ своя страна, разбира се, ще помогне твърде много и за стопанското повдигане на тия краища. По тази причина азъ ви моля да гласувате предложението законопроектъ. (Ръжкоплъскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Тотю Новаковъ.

Тотю Новаковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Законътъ за уреждане недвижимата собственостъ въ новитъ земи имаше времененъ характеръ. Той имаше за задача да постави подъ известенъ правенъ режимъ хаотичното състояние на недвижимата собственостъ въ така нареченитъ нови земи. Обаче приложението на този законъ, макаръ съ такъвъ замисълъ, не можа да даде много добри резултати, и затова г-нъ министърътъ на правосъдието днесъ ни сезира съ новъ законопроектъ, имащъ за задача да постави подъ новъ режимъ така нареченитъ нови земи.

Колегата Димитъръ Андреевъ доста изчерпателно характеризира правното състояние на тия земи, и азъ нѣма да се впускамъ въ подробности относно тая страна на въпроса.

Обаче и новиятъ законопроектъ, който има за задача да постави общитъ закони въ царството да иматъ действие въ пълната наша територия, т. е. да уреждатъ собствеността и въ така нареченитъ нови земи, все пакъ, по моя преценка, не разрешава достатъчно въпроса за недвижимата собственостъ, както въ тия земи, така също и въ царството. И понастоящемъ, макаръ да имаме отдавна вече съществуващия законъ за задълженията и договоритъ, въ който е посоченъ начинътъ, по който става прехвърлянето на недвижимата собственостъ у насъ, уреждащъ се съ чл. 219 отъ закона, където се предвижда една специална форма — нотариаленъ актъ — купувачитъ и продавачитъ прибѣгватъ къмъ друга форма, а именно частния писменъ актъ, частния писменъ договоръ. Успоредното съществуване на тѣзи две форми за прехвърляне на собствеността — една предписана отъ закона, а другата практикувана отъ странитъ и имаща значение само да посочи намѣренieto на тѣхната воля — споредъ менъ, създава правенъ хаосъ. И заради туй ние имаме маса процеси, които се водятъ вследствие на така неуредената недвижима собственостъ у насъ въ цѣлото царство.

Понеже въ общинитъ, където се водятъ книгитъ за поземленитъ притежания, не се изискватъ при декларирането на недвижимитъ имоти нѣкакви особени писмени доказателства, а е достатъчна само една декларация отъ страна на претендиращия собствеността, въ тѣзи книги често пѣти се вписватъ имоти, които не принадлежатъ на тѣзи, които сѣ ги декларирали като свои. Отъ друга страна, въ процедурата сѣ предвидени известни правила, по силата на които съдебнитъ органи — специално съдия-изпълнителятъ — когато има да вършатъ нѣкое изпълнение, описватъ имотитъ така, както ги намѣрятъ, по партидата на евентуалния длъжникъ и се започва вече: описъ, продажба, покупка, въвеждане въ владение на купувача и т. н., обаче оказва се често пѣти, че тоя купувачъ не е собственикъ на придобития по публична продажба имотъ, че евентуалниятъ собственикъ може да предяви ревандикационенъ искъ и да вземе имота отново въ свое владение.

Азъ, имайки случай да бѣда близу до тѣзи правоотношения като адвокатъ, често пѣти съмъ виждалъ на какъвъ голѣмъ рискъ се излагатъ купувачитъ на публична продажба и на каква нездрава основа стои у насъ недвижимата собственостъ. Затова налага се, недвижимата собственостъ да бѣде уредена не само въ новитъ земи, но изобщо и въ цѣлото царство, да се намѣрятъ причинитъ, поради които все още се прибѣгва къмъ частни писмени актове, да се поправятъ грѣшититъ евентуално, ако има такива, като се спази предписаната отъ закона форма, за да може по този начинъ да се насърди извършването на продажбитъ да става така, че да бѣдатъ тѣ валидни, съгласно изискванията на закона.

Азъ намирамъ, че една отъ съществениѣ причини, за да прибѣгватъ и днесъ още продавачитъ и купувачитъ къмъ частенъ писменъ актъ, това е голѣмиятъ формализъмъ, съ който е свързано изповѣдването на една покупко-продажба, независимо отъ това, че трѣбва да се тича по редица учреждения и да се плащатъ голѣми мита, които често пѣти струватъ много скъпо. Затова странитъ предпочитатъ да уреждатъ своитъ правни отношения, както казахъ, съ писменъ актъ въ форма, непредписана

отъ закона. И, безспорно, такава сдѣлка нѣма никаква правна стойностъ и излага купувача на всички възможни рискове, да загуби той своята собственостъ и владението на купения имотъ.

Спомнямъ си, че тукъ се внесе едно частно предложение за валидиране на тѣзи писмени договори, на тѣзи частни писмени актове, съ които сѣ станали прехвърляния на недвижими имоти. Това частно предложение не намѣри отзвукъ и не се постави на дневенъ редъ. Азъ, обаче, бихъ замолилъ г-на министра на правосъдието да обсъди този въпросъ. И ще бѣда много доволенъ, ако въ скоро време той внесе единъ законопроектъ, съ който да се тури край на този правенъ безпоредкъ и да се стабилизира недвижимата собственостъ у насъ. Мисля, че по този начинъ ще се направи много, за да могатъ притежателитъ и владѣлцитъ на недвижими имоти да се чувствуватъ спокойни и да не бѣдатъ изложени на евентуални изненади, да загубятъ своята собственостъ, следъ като сѣ владѣли единъ недвижимъ имотъ повече отъ 15, близу 20 години, безъ да иматъ придобивната давностъ. (Нѣкои народни представители ръжкоплъскатъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министърътъ на правосъдието.

Министъръ Василъ Митаконъ: Уважаеми г-да народни представители! Азъ благодаря на двамата г-да народни представители, които взеха думата по законопроекта и изказаха своето мнение по него. На мене не ми остава нищо особено и повече да кажа. Мотивитъ, по които тоя законопроектъ се внася, сѣ изложени ясно въ мотивитъ къмъ законопроекта. Тѣ бидоха прочетени тукъ, и ми се струва, че ще бѣде излишно да ги повтарямъ. Ще моля, законопроектътъ да се приеме на първо четене тѣй, както е внесенъ. Допускамъ, че известни работи могатъ да бѣдатъ поправени. Вземамъ си бележка отъ казаното, и въ комисията, заедно съ другитъ господа членове и нечленове на комисията, ще направимъ нужното.

Трѣбва, обаче, да отговоря на двата въпроса, които се поставиха отъ г-да ораторитъ, които взеха думата по законопроекта: въпросътъ за чл. 4, който определя размѣра, до който единъ владѣлецъ може да бѣде оземленъ по тоя законъ, и вториятъ въпросъ, който се повдигна отъ г-нъ Новаковъ — за формата на продажбитъ, които се признаватъ.

По първия въпросъ трѣбва да ви кажа, че азъ направихъ лично една анкета между населението въ тия земи. Ходихъ тамъ, имахъ случая да правя конференции съ населението, казахъ имъ становището, което сме възприели въ законопроекта, и мога да ви кажа едно: че всички бѣха съгласни съ базата, която е възприета отъ законопроекта, а именно, отстъпенитъ имоти да не бѣдатъ повече отъ 50 декара полски и единъ кмѣсъ покрити, въ строителната частъ на населенитъ мѣста. Това имъ се видѣ най-целесъобразно. Касае се, г-да, да се даде възможностъ да бѣдатъ оземлени колкото се може повече хора. Значи, на насъ ни предстои не само да задоволимъ тѣзи, които владѣятъ сега имотитъ тамъ, но да се добие възможностъ да бѣдатъ задоволени по този начинъ и други. Това бѣше ръководната, основната идея на законопроекта, когато въ чл. 4 се приеха тѣзи норми: 50 декара полски, непокрити имоти и единъ кмѣсъ покритъ имотъ.

Що се касае до втория въпросъ, който повдигна г-нъ Новаковъ, за оформяването на покупко-продажбитъ, извършени съ частни актове, даже устно, трѣбва да кажа, че, колкото и да сѣ прави неговитъ съображения, за случая тѣ търлятъ едно ограничение, и тѣмъ това ограничение е предвидено въ законопроекта: приемането на тѣзи продажби като редовни и възъ основа на тѣхъ да се допустне оформяването. Защо? Защото въ тѣзи мѣста, както знаете, досега общото право не бѣше прилагано. Тамъ хората бѣха принудени да прибѣгватъ до всички възможни при тамошнитъ условия форми и сдѣлки, за да задоволяватъ поне въ единъ минимумъ своитъ нужди, стопански и правни. По тази причина, на тази база се разви единъ особенъ начинъ на прехвърляне частната собственостъ, който ние виждаме: чрезъ частни актове въ повечето случаи и даже чрезъ устни договори. Противъ опасността, която може да се яви, въ смисълъ, че по този начинъ може да се даде възможностъ да се заобиколи законътъ, като се оформятъ положения несъществуващи, законопроектътъ взема мѣрки. Какъ именно? — Чрезъ наредбата на закона, въ смисълъ, че тѣзи сдѣлки нѣматъ значение и не могатъ да служатъ за основа на

оформяване правото на собственост на тѣзи лица, ако тѣ въ сѣщото време не се намиратъ въ владение на имотитѣ. Значи, владението на имотитѣ, фактическото положение е една гаранция, която ни дава основание да смѣтаме, че при тѣзи условия не ще бѣде възможно да става каквото и да е заобикаляне на закона или оштетяване на държавата въ туй отношение.

Що се касае въобще до въпроса за формата на прехвърлянето на правото на собственост, този въпросъ, както знаете, г-да народни представители, е уреденъ въ нашитѣ закони, може да се каже, по напълно изчерпателенъ начинъ. Чл. 219 отъ закона за задълженията и договоритѣ урежда какъ може да става у насъ прехвърлянето на недвижими имоти. Вѣрно е, обаче, че по традиция, може би наследена още отъ турското право, нашиятъ народъ не може да свикне съ тази форма и въпрѣки ясниятъ, категоричниятъ текстъ на закона, и днесъ ставатъ продажби съ частни актове. Даже има случаи, такива продажби да ставатъ дори и съ устни договори въ старитѣ предѣли на царството. Това стана причина, както знаете, да се създаде близу преди 20 години единъ времененъ законъ за оформяването или, както се казва, за урегулирането на неоформенитѣ по нотариаленъ редъ покупки-продажби на недвижими имоти.

Министерството на правосъдието много пѣти е правило опити да спре този начинъ, тази практика на прехвърляне частната собственост, като е издавало постоянно, години подредъ закони, въ които е поставяло предѣлъ, до който тѣзи продажби могатъ да иматъ сила. Въпрѣки това, обаче, и до днесъ такива случаи не преставатъ. Съгласенъ съмъ, че въ това отношение голѣма прѣчка сѣ формалноститѣ, които съпровождатъ прехвърлянето на правото на собственост върху недвижими имоти, а така сѣщо голѣмитѣ мита, които се плащатъ. По отношение на това, обаче, не зная, дали въобще би могло да се направи нѣщо. Формалноститѣ сѣ една необходимостъ, защото се касае до прехвърлянето на едно отъ най-важнитѣ права, които сѣществуватъ — правото на собственост. Що се касае до въпроса за митата, по него можемъ да помислимъ, и ако митата сѣ голѣми, нѣмамъ нищо противъ,

при даденъ случай, да направимъ нѣщо, за да бѣдатъ намалени.

Това е, г-да народни представители, което сега мога да ви кажа по поводъ на внесенія законопроектъ. Моля ви да го приемете по принципъ, а въ комисията ще направимъ поправкитѣ, които биха се наложили. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Пристъпваме къмъ гласуване. Които г-да народни представители приематъ на първо четене законопроекта за уреждане недвижимата собственост въ земитѣ, присъединени къмъ царството 1913-1915 години, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Дневниятъ редъ е изчерпанъ. Ще вдигнемъ заседанието.

За следното заседание, което ще бѣде утре, 21 февруарий 1941 г., 15 ч., председателството, въ съгласие съ правителството, предлага следния дневенъ редъ:

1. Одобрение на предложението за разрешаване износа на 70 кгр. старъ бакъръ.

Първо четене на законопроектитѣ:

2. За допълнение на закона за военнитѣ сили на царство България.

3. За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за общинския налогъ.

Второ четене на законопроектитѣ:

4. За отпускане отъ Главната дирекция на строежитѣ на електрическата централа „Вжча“ безлихвенъ заемъ, въ размѣръ на 5.300.000 л., за постройка на далекопровода „Чурекъ—Сопотъ“.

5. За извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за 1941 бюджетна година въ размѣръ на 90.000.000 л.

Които г-да народни представители одобряватъ предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 18 ч. 30 м.)

Подпредседатели: { НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ
ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ

Секретари: { ГЕОРГИ МИХАЙЛОВЪ
АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ .